

Minint Europos dieną Paninfo.lt redaktorius Rolandas Meiliūnas Lietuvoje rinktiems Europos Parlamento nariams pateikė keletą klausimų. Vakar publikavome Juozo Oleko ir Rasos Juknevičienės atsakymus, šiandien Jūsų dėmesiui Broniaus Ropės išvalgos.

Ką Lietuva davė Europos Sąjungai ?

Kaip ir visos kitos valstybės narės, Lietuva papildė Europos Sąjungą, atverdama europiečiams (turistams bei gyventojams) savo unikalią teritoriją, gamtinį, kultūrinį savitumą, neabejotinai praturtino mūsų žmonių talentais, kompetencijomis bei darbo rankomis. Lietuva atvėrė švietimo sistemą studentams iš Europos. Europiečiai noriai renkasi medicinos, biotechnologijų, fizikos, finansų, technikos ir kitas studijas Lietuvos universitetuose. Mūsų valstybė taip pat davė geresnį kaimyninių Rytų valstybių supratimą. Per Lietuvos geopolitikos patirtį, per Lietuvos politikų darbą bendroje europinės politikos arenoje, Europos Sąjunga turi galimybę geriau pažinti Rusijos, Ukrainos, Baltarusijos politinius procesus bei keliamas grėsmes. Lietuva su Europos Sąjunga taip pat dalinasi gerąja patirtimi, štai kad ir energijos taupymo srityje. Pavyzdžiui, Ignalina, renovavusi šilumos ūkį, visus viešuosius pastatus ir daugiabučius namus, pilnai įgyvendino Europos Sąjungos energijos vartojimo efektyvumo prioritetą. Tai, ko likusieji Europos miestai sieks dar dešimtmečius, Ignalina yra pasiekusi jau dabar ir Europos miestų savivaldybėms teikia konsultacijas.

Ką ES (nekalbant apie pinigus) davė Lietuvai ?

- Jeigu nekalbėsime apie tas dešimtis milijardų eurų tiesioginių investicijų, tai ES Lietuvai dar davė politinį stabilumą ir saugumą, laisvą judėjimą, vidaus rinką, europietišką vertybinę kryptį! Laisvė, demokratija, įstatymo viršenybė – neatsiejama europietiško gyvenimo dalis.
- Šiandien mes turime tai, ko mums galėtų pavydėti mūsų tėvai ir seneliai, gyvenę nuo karo iki karo – galime pasitikėti kaimynais Europos Sąjungoje. Karas ES viduje nebeįsivaizduojamas.
- Bemuitė prekyba tarp ES valstybių mažina įmonių sąnaudas ir atpigina prekes vartotojams. Lietuvos įmonėms daug lengviau investuoti kitose ES šalyse nei už ES ribų. ES ratifikuodama tarptautines prekybos sutartis taip pat rūpinasi sąžininga prekyba ir su kitomis pasaulio šalimis, kad nenukentėtų nei mūsų prekybininkai, nei vartotojai.
- ES davė bendrus diplomų ir kvalifikacijų pripažinimo standartus, todėl semtis patirties kitoje ES šalyje lietuviams dabar lengviau. Taip pat mums patiems paprasčiau priimti kvalifikuotus specialistus iš kitų ES šalių Lietuvoje. ES suteikia galimybę Lietuvos jaunimui mokytis užsienyje.

- Europos sanglaudos politika skatinamas piliečių gyvenimo kokybės gerinimas silpnesniuose regionuose. Tai ypač aktualu mūsų regionų gyventojams, nes pragyvenimo lygis Sostinėje, ir, pavyzdžiui, Panevėžyje, stipriai skiriasi. Dabar, kai mums pavyko Europos Komisijos dokumentuose įtvirtinti du statistinius Lietuvos regionus (turtingesnę Sostinės ir mažiau ekonomiškai išsivysčiusią likusios Lietuvos regioną), europinė sanglaudos politika Lietuvai duos dar didesnes galimybes sumažinti socialinę atskirtį, padės pasiekti, kad visoje Lietuvoje gyventume ne prasčiau nei Sostinėje.
- Dėl didžiausios ES biudžeto skiriamos dalies žemės ūkiui Europa yra bene geriausiai maistu apsirūpinęs žemynas. Dėl dosnios paramos žemės ūkio pramonė vis dar nėra iškelta į Kiniją ar Indiją ir kol kas vietinė produkcija dar yra įperkama gyventojams. Nors dar turime pasiekti vieną svarbiausių Lietuvos tikslų europinėje politikoje – tiesioginių išmokų žemdirbiams suvienodinimą ES, vis tik ES bendroji žemės ūkio politika iki šiol leido išlaikyti žemės ūkio sektorių Lietuvoje (česnakus bei karnišokus jau perkame iš Kinijos ir Vietnamo, tačiau pagrindinius maisto produktus vis dar auginame/ gaminame Lietuvoje, ko nepasakysi apie daugelį kitų pramonės sričių, kurių ES tiesiogiai nesubsidijuoja).
- ES padeda Lietuvos vartotojams pasinaudoti savo teisėmis, užtikrina pirkėjo teises. Įstojus į ES gerokai atpigo telefono skambučiai, skrydžiai. Bendra ES vidaus rinka daugeliu atveju yra naudinga Lietuvos vartotojams.
- Man asmeniškai, o, manau, su tuo sutiktų ir daugelis Lietuvos žmonių, labai svarbu aukšti maisto (ir kitų produktų) kokybės standartai. ES taikomi standartai maisto kokybei yra bene aukščiausi pasaulyje. ES reglamente nustatytos maisto produktų ženklinimo taisyklės, pagrindinę informaciją galime pamatyti vos užmetus akį į pakuotę. Nurodoma energinė vertė, riebalų, cukraus kiekis, priedai, alergenai ir t.t.
- Labai svarbu, kad ES yra kovos su klimato kaita pasaulinė lyderė ir Lietuvai duoda gerą kryptį, kuriant žaliają žiedinę ekonomiką, taikant aukštus aplinkosaugos standartus. Jau vis daugiau žmonių supranta, kad klimato kaita ir aplinkos tarša yra problema Nr. 1, nes kai pajusime akivaizdžias pasekmes, ją spręsti bus per vėlu. Itin jautriai į klimato kaitą jau reaguoja Lietuvos žemės ūkis, kai tenka gelbėtis nuo iki šiol neregėtų kaitrų, sausrų ar nebūdingų liūčių sezonų. Jautresni žmonės Lietuvoje klimato kaitą jaučia patirdami sveikatos pokyčius, ypač per širdies ir kraujagyslių veiklos sutrikimus. Pastebime augmenijos ir gyvūnijos rūšių pokyčius Lietuvoje. Mūsų vaikai ir dar kitos kartos jau gali būti nebepajėgios susidoroti su klimato kaitos rezultatais.
- Europos Sąjunga Lietuvai davė ir bendrus mokslinius tyrimus, mokslines programas, bendras duomenų bazines. Lietuva gali remtis kitų ES šalių mokslinių tyrimų rezultatais, spręsdama mūsų šaliai aktualias problemas. Pavyzdžiui, kad ir dabar, susidūrus su koronaviruso pandemija, mokslinių tyrimų bei sveikatos sistemos duomenų keitimosi procedūra tarp ES šalių yra daug paprastesnė nei su šalimis už ES ribų. ES mes turime bendrą sistemą, kuri leidžia duomenis matyti realiu laiku ir visa apimtimi. Tai leidžia daug

Bronis Ropė: Esu tikras, kad šią krizę ES pavers galimybe keisti ekonomikos ir bendradarbiavimo modelį visomis prasmėmis pažangesne kryptimi

efektyviau stabdyti koronaviruso plitimą ir tvarkytis su pasekmėmis, užtikrinti kuo tinkamesnį gydymą.

– Yra dar daugybė dalykų, kuriuos mums davė ES. Kiekvienas žmogus tai galėtų įvertinti pagal savo vertybes ir poreikius.

Iki pandemijos pradžios taip ir nepavyko susitarti dėl naujo ES biudžeto. Užklupusi pandemija ir ekonominė krizė tikriausia smarkiai pakoreguos ir taip nepalankų Lietuvai biudžeto projektą. Kaip manote koks jis bus ? Ar smarkiai pasikeis?

Negaliu prognozuoti, ypač dabartinėmis sąlygomis. Šis derybinis laikotarpis intensyvus. Jau sutariama, kad būsima 2021-2027 m. daugiametė finansinė programa bus viena svarbiausių priemonių siekiant remti ilgalaikį atsigavimą po koronaviruso pandemijos sukeltos ekonominės krizės. Joje turės būti atsižvelgta į krizės poveikį regionams ir paveiktiems sektoriams. Nėra abejonių, kad dėl naujojo finansinio laikotarpio turėtų būti susitarta kuo greičiau, turi būti rasti sprendimai, leidžiantys išvengti vėlavimų darant ūkio šakoms gyvybiškai svarbias investicijas. Dar balandžio 19 d. Europos Komisijos pirmininkė patvirtino, kad Sanglaudos lėšos nebus mažinamos, kaip iki šiol buvo planuota, todėl matau galimybę siekti, jog peržiūrėtame ES biudžete būtų tinkamai atsižvelgta ir į ūkininkų dėl krizės patiriamus nuostolius. Tiesioginės išmokos žemdirbiams – tai ES paramos Lietuvai liūto dalis. Dabar svarbu pasiekti, kad tiesioginės išmokos būtų suvienodintos, taip sudarant galimybę Lietuvai pilnai apsirūpinti maistu šalies viduje ir išlaikyti savo žemės ūkį. Europos Parlamente turime ir daug pergalių dėl Lietuvai palankios ateinančios daugiametės finansinės perspektyvos. Pavyzdžiui, Lietuvos suskirstymas į 2 NUTS2 lygio regionus, kuri minėjau, kalbėdamas apie ES sanglaudos politiką. Dar daug kas priklausys nuo Lietuvoje išrinktų europarlamentarų pastangų dirbti vieningai, taip pat nuo galutinių Vadovų Tarybos sprendimų.

Kokia Jūsų manymu bus pokrizinė Europa ?

Manau, kad Europa dės visas pastangas kuo greičiau atsigauti ir pasirūpinti silpniausiais, labiausiai nukentėjusiais. ES rems veiklas, įgyvendinančias žaliojo kurso tikslus, grįstas pažangiomis technologijomis ir socialiniu dialogu. EK pirmininkė jau pareiškė, kad žaliasis kursas ir skaitmenizacija yra prioritetinės efektyviausios ekonomikos atsigavimo po šios pandemijos priemonės. ES susitelks į pažangios, aplinkai draugiškos, socialiai atsakingos ekonomikos skatinimą, manau, mažins administracinę naštą, biurokratinės procedūras. Esu tikras, kad šią krizę ES pavers galimybe keisti ekonomikos ir bendradarbiavimo modelį visomis prasmėmis pažangesne kryptimi. Įdomiausia, kaip ši krizė paveiks europiečių visuomenę, socialinius modelius, socialinius įpročius. Labai norisi tikėti, kad krizė mūsų visuomenei atneš daugiau socialinės atsakomybės, jautrumo, empatijos.

Bronis Ropė: Esu tikras, kad šią krizę ES pavers galimybe keisti
ekonomikos ir bendradarbiavimo modelį visomis prasmėmis
pažangesne kryptimi

